

NICOLAE VLASSA

(1934—1984)

O veste nedorită de la Cluj ne-a întristat. A încetat din viață Nicu Vlassa, omul care dădea atîta culoare breslei noastre. A dispărut cel care era atît de iubit și prețuit de întreaga suflare arheologică românească. Nu-mi vine să cred dar de acum înainte nu ne vom putea strînge în jurul lui, nu-l vom mai asculta povestind cu înegalabilul său haz întâmplări de pe șantier și de la reuniunile științifice. Nu-i vom mai putea cere sfatul și ajutorul în fața unor descoperiri enigmatice, a dificilelor probleme de interpretare.

Deodată lumea noastră, a arheologilor s-a micșorat, pierzîndu-și din originalitate.

Nicu Vlassa nu mai este !

Era mic de statură, masiv, cu capul mare în care lucea scînteia vie a ochilor mici, ghiduși, vioi și inteligenți. Știam de citva timp că este grav bolnav, dar speram că vracii vor avea puterea să facă o minune. Refuzam să-mi închipui că Nicu Vlassa ar putea dispărea. Din păcate, inevitabilul s-a produs și noi am pierdut un prieten, un sfătuitor, iar arheologia românească un slujitor devotat și de mare talent.

S-au stins, la 3 martie 1984, vocea lui caldă cu neaș accent ardelenesc, scripitoarea lui inteligență, impresionanta lui erudiție.

Nicolae Vlassa s-a născut la 20 noiembrie 1934, în satul Iernut, pe care l-a făcut bine cunoscut în literatura arheologică. Aici a urmat școala primară și gimnaziul îndreptîndu-se, apoi, spre Tîrgu Mureș unde frecventează reputatul liceu teoretic „Al. Papiu-Ilarian” pe care-l absolvă în anul 1952.

Atras încă din timpul liceului de mirajul arheologiei, participînd la săpăturile de la Cristești, Lechința de Mureș și Morești, Nicu Vlassa se înscrie în anul 1953 la Facultatea de Istorie a Universității din Cluj. După studii remarcabile, în 1957, obține licența în istorie cu mențiunea „foarte bine”.

Încă din timpul studiilor universitare Nicolae Vlassa începe să lucreze, la Muzeul de Istorie al Transilvaniei, mai întîi ca îndrumător, iar după absolvire ca muzeograf. Cariera sa este în bună parte legată de muzeul clujean, unde din 1968 a fost numit șef de secție.

Dotat cu un real talent pedagogic, cu vaste disponibilități pentru învățămînt, intelegîndu-i și iubindu-i pe cei mai tineri, Nicolae Vlassa a fost scurt timp asistent la Facultatea de Istorie și apoi lector la Conservatorul „Gh. Dima” din Cluj. Dar, așa cum am mai spus, cea mai mare parte din energia sa a consacrat-o muzeului clujean. Aici contribuția sa în organizarea secției de preistorie a fost decisivă, Nicolae Vlassa avînd merite deosebite în relansarea cercetărilor de preistorie din Transilvania, mult

Arheologia Moldovei, XII, 1988, p. 353—355.

timp neglijate. Trebuie să remarcăm că cercetătorul clujean a adus importante contribuții, în special, în investigarea și elucidarea diferitelor aspecte ale neo-eneoliticului din Transilvania.

Descoperirea tabletelor de la Tărtăria l-a făcut, încă de tânăr, celebru. În jurul acestei descoperiri s-a stîrnit o aprinsă polemică care nu s-a stîns nici acum. Invocate, chiar de descoperitor, în favoarea cronologiei scurte, în contradicție cu datările radiocarbon, tabletele de la Tărtăria, confirmate și de alte descoperiri, rămîn încă acoperite de mister.

În cariera sa, din păcate atît de scurtă, Nicolae Vlăssă a avut, uneori, ocazia să călătorească în străinătate. În 1974 a beneficiat de bursa „Inter Nationes” și a vizitat Republica Federală a Germaniei. Prezent la mai multe congrese și simpozioane (UISPP-1966 și 1976, EIRENE, Tracologie-1976, Nitra-1976, Lepenski Vir-1981 și Xanti-1981) Nicolae Vlăssă era bine cunoscut și apreciat de colegii străini, iar Clujul devenise, datorită lui, un centru renumit pentru cercetarea preistoriei europene. Cercetători aflați la începutul carierei, dar și savanți cu renume, luau drumul Clujului pentru a-l cunoaște și a discuta cu descoperitorul tabletelor de la Tărtăria. Dar ar fi nedrept să-l considerăm pe Nicolae Vlăssă numai prin prisma descoperirii care-l făcuse celebru. El era autorul a numeroase studii de referință care îmbrățișau întreaga preistorie și chiar alte epoci.

În anul 1981 i s-a acordat titlul de doctor în științe istorice, dar, din păcate, nu a mai avut timp, împiedicat de multiplele și diversele sale preocupări, ca și de acribia sa, să-și definitiveze lucrarea pentru tipar.

Ca o recunoaștere a reputației sale științifice internaționale N. Vlăssă a fost ales membru în Consiliul Permanent al Uniunii Internaționale de Studii Pre- și Protoistorice, reprezentînd în acest organism România.

În decursul anilor cercetarea arheologică din Transilvania, prin tradiție dar și din motive obiective, a acordat mai puțină atenție preistoriei. Este meritul lui N. Vlăssă care, după reputații Fr. László și M. Roska, alături de profesorii săi K. Horedt și Mircea Rusu, a contribuit la crearea unei școli de preistorie pentru Transilvania.

Personalitate complexă, cu vaste și profunde cunoștințe asupra preistoriei, antichității clasice și a mileniului I e. n., N. Vlăssă aborda cu aceeași dezinvoltură și siguranță, date de profunzimea cunoștințelor sale, teme de cercetare diverse: de la cele mai obscure probleme ale preistoriei pînă la subiecte ce reclamau serioase cunoștințe de latină și istoria religiilor. Erudiția și valoarea contribuțiilor sale și în aceste domenii au primit recunoașterea prin cooptarea sa în cadrul Institutului de Studii Clasice din Cluj și a Institutului de Tracologie din București.

Nicolae Vlăssă era un excelent arheolog de teren, dublat de un adevărat savant de cabinet. Temele cunoștințelor sale și asiduitatea documentării i-au permis să abordeze, cu competență, cercetările interdisciplinare dintre care vom cita doar arheozoologia (vezi *Dacia*, XXII, 1978) și etnografia.

Entuziast, mereu optimist, întotdeauna disponibil pentru orice acțiune ce servea arheologia, N. Vlăssă a participat, muncind cu uitare de sine, la organizarea unor prestigioase expoziții în străinătate. „Aurul Carpaților—Suedia, 1970”, „Illiri și daci-Lubljana, 1972” sînt doar cîteva dintre expozițiile la a căror realizare a participat și pe care le-a însoțit, ducînd faima arheologiei românești. Cu același profesionalism, cu aceeași atenție și amabilitate, Nicu Vlăssă organiza și prezenta expozițiile într-o mare capitală europeană sau într-un mic oraș din țară.

În plină forță creatoare, atunci cînd avea nenumărate proiecte, cînd avea încă atîtea lucruri de făcut, atîtea enigme de descifrat, colegul nostru a fost învins de boala necruțătoare.

Arheologia românească a pierdut un slujitor de neprețuit, eu, noi am pierdut un prieten de neînlocuit, știința românească a pierdut un savant.

Nu pot spune acum decît: SIT TIBI TERRA LEVIS!

Dan Monah

LISTA LUCRĂRILOR

1. O contribuție la problema epocii scitice din Transilvania. Cimitirul scitic de la Cîpău-Gard, în *Bul. Cerc. Științ. Stud. Soc.*, 1955—1956, 1, p. 298—299.
2. Cultura Criș pe teritoriul Transilvaniei, în *Bul. Cerc. Științ. Stud. Soc.*, 2, 1956—1957, p. 77—99.
3. *Cultura ceramicii tînăre în Transilvania, în *SCIV*, X, 1959, 2, p. 239—246.
4. Săpăturile de la Lechința de Mureș și Cîpău. *O așezare neolitică la Cîpău, în *Materiale*, VI, 1959, p. 445—452 (în colaborare).
5. Cu privire la poziția culturii Băkk în Transilvania, în *SCIV*, XI, 1960, 1, p. 131—133.
6. O contribuție la problema epocii scitice în Transilvania cimitirul de la Cîpău „Gară”, în *Apulum*, IV, 1961, p. 19—50.
7. *O contribuție la problema legăturilor culturii Tisa cu alte culturi neolitice din Transilvania, în *SCIV*, XII, 1961, 1, p. 17—24.
8. Contribution à l'aspect anthropologique de l'homme de la culture Criș, în *VIème Congrès Inter. de Sc. Anthr. et Ethnogr.*, I, 1962.

9. *Probleme ale cronologiei neoliticului mijlociu în lumina stratigrafiei aşezării de la Tărtăria, în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Series Historia*, fasc. 2, 1962, p. 23—30.
10. *Chronology of the Neolithic in Transylvania, in the Light of the Tărtăria Settlement's Stratigraphy*, în *Dacia, NS.*, VII, 1963, p. 485—494.
11. *Materiale neolitice de la Tişas (R. P. Ungaria) în Muzeul de Istorie de la Cluj, în *ActaMN*, I, 1964, p. 367—375.
12. *În legătură cu neoliticul timpuriu de la Dirşu-Ceahlău, în *ActaMN*, I, 1964, p. 463—464.
13. Două descoperiri monetae post-aureliene în Transilvania, în *SCIV*, 15, 1964, I, p. 139—141.
14. *Contribuţii la cunoaşterea culturii Bodrogkeresztúr în Transilvania, în *SCIV*, 15, 1964, 3, p. 351—367.
15. *Sabia feudală timpurie de la Ernei*, în *ActaMN*, II, 1965, p. 669—671.
16. *Quelques problèmes de chronologie du néolithique de la Transilvanie à la lumière de la stratigraphie de l'établissement de Tărtăria* în *Atti del VI Congresso Internazionale delle Scienze Preistoriche e Protoistoriche*, II, Roma, 1965, p. 267—299.
17. Cercetări arheologice în regiunile Mureş-Autononă Maghiară şi Cluj, în *ActaMN*, II, 1965, p. 19—38.
18. O pătrundere din vest a dacilor pe teritoriul fostei provincii Dacia, în secolul al IV-lea, în *SCIV*, 16, 1965, 3, p. 501—518.
19. Un mormânt de înmormântare aparţinând culturii Criş timpuriu din Transilvania, în *Apulum*, V, 1965, p. 13—17 (în colaborare)
20. *Asupra unor probleme ale neoliticului final şi ale începutului epocii bronzului în Transilvania*, în *RevMuZ*, II, 1965, nr. special, p. 417.
21. *Cultura Criş în Transilvania*, în *ActaMN*, III, 1966, p. 9—48.
22. *Săpăturile arheologice de la Iernut*, în *ActaMN*, III, 1966, p. 399—410. (în colaborare).
23. *Douăsprezece figurine cu cap mobil de la Turdaş, în *Sargefia*, IV, 1966, p. 9—16.
24. *Tot despre locul de descoperire a „sabiei de la Măreşti”*, în *ActaMN*, IV, 1967, p. 511—512.
25. *Unele probleme ale neoliticului Transilvaniei*, în *ActaMN*, IV, 1967, p. 403—423.
26. *Săpăturile de a Şieu-Măghereuş (r. Bistriţa, reg. Cluj)*, în *Apulum*, VI, 1967, p. 39—47 (în colaborare).
27. *Sondaşul de salutare de la Gura Baciului, or. Cluj (... şi câte ceva despre cultura vaselor caliciiforme în România)*, în *ActaMN*, V, I, 1968, p. 371—379.
28. *Einige Bemerkungen zu Fragen des Neolithikums in Siebenbürgen*, în *Studijni zvesti AUSA V*, 17, Nitra, 1969, p. 513—540.
29. *Noi documente privind descoperirea primului tezaur de la Şimleul Silvaniei*, în *SCIV*, 20, 1969, I, p. 151—159.
30. *Aşezarea neolitică de la Dăbica*, în *ActaMN*, VI, 1969, p. 27—45.
31. *Kulturelle Beziehungen des Neolithikums Siebenbürgens zum Vorderen Orient*, în *ActaMN*, VII, 1970, p. 3—39.
32. *Contribuţii la problema racordării cronologiei relative a neoliticului Transilvaniei la cronologia absolută a Orientului Apropiat (I)*, în *Apulum*, IX, 1971, p. 2—63.
33. *Sondaşul arheologic de la Bistriţa*, în *ActaMN*, VIII, 1971, p. 572—582.
34. *Cea mai veche fază a complexului cultural Starčevo-Criş în România*, în *ActaMN*, IX, 1972, p. 7—28.
35. *Zona balcano-asiatică şi Transilvania*, în *ActaMN*, IX, 1972, p. 367—373.
36. *Eine frühneolithische Kultur mit bemalter Keramik der Vor-Starčevo-Körös-Zeit in Cluj-Gura Baciului, Siebenbürgen*, în *PZ*, 47/2, 1972 p. 174—197.
37. *Săpăturile arheologice de la Codău (jud. Bistriţa-Năsăud)*, în *ActaMN*, X, 1973, p. 11—37.
38. **Asupra unor probleme ale neoliticului final şi ale începutului epocii bronzului în Transilvania, În memoria Constantinei Dăicoviciu*, Cluj, 1974, p. 409—419.
39. *Consideraţii privind unele descoperiri arheologice din zona Cluj-Napoca*, în *ActaMN*, XI, 1974, p. 5—18 (în colaborare).
40. *Interpretarea plăcuţei de la Dierna*, în *ActaMN*, XI, 1974, p. 125—141.
41. *Noi contribuţii la problema influenţelor orientale în neoliticul Transilvaniei*, în *ActaMN*, XII, 1975, p. 1—12; în *PZ*, 49/2, 1974.
42. *Două noi piese paleocreştine din Transilvania*, în *ActaMN*, XII, 1976, p. 215—230.
43. *O nouă plăcuţă de aur gnostică de la Dierna*, în *ActaMN*, XIV, 1977, p. 205—219.
44. *Piese turdăşene de influenţă „orientală”*, în *Apulum*, XV, 1977, p. 603—612.
45. *Consideraţii asupra neoliticului timpuriu din România*, în *Marisia*, VIII, 1978,, p. 25—34.
46. *Problema existenţei cecidoelor domestice în cadrul culturii Vinča-Turdaş*, în *ActaMN*, XV, 1978, p. 19—47; *Sur l'existence des équidés domestiques dans la culture de Vinča-Turdaş*, în *Dacia, NS.*, XXII, 1978, p. 37—64.
47. *„Căsuţe de cult” de la Turdaş*, în *Apulum*, XVII, 1979, p. 9—24.
48. *Piese paleocreştine inedite din Dacia intercarpatică*, în *ActaMN*, XVI, 1979, p. 171—188.
49. *Din nou despre poziţia stratigrafică şi cronologică a orizontului „Gura Baciului I, Marisia*, X, 1980, p. 691—697.
50. *Despre inscripţia unei game magice de la Porolissum*, în *Marisia*, X, 1980, p. 65—68.
51. *Sfinxul de bronz de la Potaissa*, în *Potaissa*, II, 1980, p. 133—153.
52. *Interpretarea unei game magice greco-egiptene*, în *ActaMN*, XVIII, 1981, p. 483—493.
53. *O categorie nesemnaltă de pietre gravate magice*, în *ActaMN*, XVIII, 1981, p. 111—128.
54. *O gemă magică din Transilvania cu o temă iconografică rară*, în *ActaMN*, XIX, 1982, p.367—374.
55. *A fost oare citit discul de la Phaistos ?*, în *Potaissa*, III, 1982, p. 118—127.
56. *O rectificarea necesară. Despre poziţia cronologică a două piese de fier de la Codău*, în *Apulum*, XX, 1982, p. 65—73.
57. *Neoliticul Transilvaniei — Studii, articole, note, Bibliotheca Musei Napocensis*, III, Cluj-Napoca, 1976, 264 p. Studiile, articolele şi notele marcate cu * sînt cuprinse şi în volumul de la nr. 51 al acestei liste.

ADRIAN C. FLORESCU

(15 august 1928—11 septembrie 1986)

Cercetătorul științific principal, Adrian C. Florescu, unul din cei mai valoroși colaboratori ai Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” al Universității „Al. I. Cuza” din Iași; a încetat din viață prematur, la 11 septembrie 1986, la vârsta de 58 ani, spre marele regret al familiei, colegilor și al tuturor celor care l-au cunoscut și pretuit.

S-a născut la 15 august 1928 în satul Glăvăneștii Vechi, comuna Andrieșeni (jud. Iași), unde sub îndrumarea competentă și afectivă a părinților săi, distinși învățători Constantin și Veronica Florescu, a urmat cursurile școlii primare. După absolvirea acestei școli, în perioada 1939—1947, a fost elev al Liceului Național din Iași, unde datorită străduinței profesorilor de elită ai acestui liceu, și-a însușit o frumoasă cultură generală, amintindu-și deseori, cu nostalgie și respect, de foștii lui dascăli, cărora le-a păstrat totdeauna o vie recunoștință. De remarcat, că deși a absolvit secția reală totuși a fost atras de studiile de istorie veche și arheologie, cărora li s-a dedicat cu totul, căutând să-și completeze în continuare cultura generală, ca student eminent al Facultății de istorie și filosofie a Universității din Iași, în perioada 1947—1951. A acordat în același timp o atenție aparte și muzicii clasice, pe care a îndrăgit-o, urmînd doi ani, pe lingă alți doi ani făcuți anterior ca elev de liceu, cursurile Conservatorului din Iași, principal secția dirijare corală, condusă de prof. Antonin Ciolan, și secundar canto.

Fiind remarcat ca student pentru pasiunea sa în domeniul arheologiei și rezultatele foarte bune obținute la examene, a devenit, în mod excepțional în anul al III-lea, la 1 ianuarie 1950, preparator la catedra de Istorie a României de la Facultatea de istorie și filosofie din Iași, funcție pe care a deținut-o pînă la 1 septembrie 1954.

În legătură cu activitatea de teren din această perioadă a vieții sale, merită să fie menționat faptul, că prin recunoașterile efectuate de el ca student în zona satului natal Glăvăneștii Vechi și pe teritoriul comunei Perieni (jud. Vaslui), precum și de alți doi colegi ai săi, Pompiliu Poghirc și Alexandru Brăteanu, ultimul încadrat și el preparator, s-au semnalat pentru prima dată în mod cert la est de Carpați resturi neolitice aparținînd culturii Criș și aspectului ceramicii lineare cu capete de note muzicale, ceea ce a contribuit, în mare măsură, la instalarea la Glăvăneștii Vechi, ca și în alte localități de pe valea Jijiei, a unui mare șantier arheologic, condus de regretatul profesor Ion Nestor, precum și efectuarea de către noi a unor sondaje stratigrafice la Perieni, la ambele lucrări participînd, ca practicant, și Adrian C. Florescu. Tot în acești ani a participat, în aceeași calitate, la lucrările șantierelor arheologice de la Hăbășești (jud. Iași), de sub conducerea prof. Vladimir Dumitrescu, Stoicani (jud. Galați) și Trușești (jud. Botoșani), de sub responsabilitatea noastră.

De la 1 iulie 1953 pînă la 1 septembrie 1954 a fost încadrat și cercetător cu jumătate de normă la Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, la care a funcționat apoi în calitate de cercetător

de la 1 septembrie 1954 pînă în 1960, cînd a fost promovată, prin concurs, cercetător principal și după aceea, tot prin concurs, din 1967, șef de sector, devenind din 1984 șeful colectivului de istorie străveche, funcție pe care a deținut-o pînă la încetarea sa din viață din 1986, fiind, în același timp, mulți ani și membru al Consiliului Științific al Institutului.

În calitate de cercetător, la început la Muzeul de Antichități, transformat ulterior în Muzeul de Istorie al Moldovei, din cadrul Academiei R.S.R. pînă în 1968, cînd a fost subordonat Consiliului Popular Județean Iași, și-a adus o prețioasă contribuție, de data aceasta în calitate de colaborator, la săpăturile arheologice de la Trușești (jud. Botoșani), Bicaz (jud. Neamț), unde a avut conducerea sectorului Buhănița, Hlincea și Cucuteni-Băiceni (jud. Iași), remarcîndu-se în mod deosebit prin seriozitate și competență, de altfel ca și soția sa Marilena Florescu și alți participanți la aceste săpături, care s-au evidențiat ulterior prin cercetări personale de teren, precum și prin lucrări publicate, bine apreciate în țară și străinătate.

La acestea se adaugă recunoașterile efectuate în microzonele Glăvăneștii Vechi, Andrieșeni, Buhăeni, Gîrbovăț și din alte locuri, precum și participarea sa împreună cu alți arheologi români și sovietici la lucrările din 1958 ale șantierului de la Lukașovka din R.S.S. Moldovenească.

Prin săpăturile arheologice de sub conducerea sa de la Trușești—Movila Șesul Jijiei (jud. Botoșani), Andrieșeni (jud. Iași), Gîrbovăț (jud. Galați), Gîrceni (jud. Vaslui) și în alte locuri din Moldova a adus contribuții deosebit de valoroase în domeniul preistoriei, îndeosebi relativ la cultura Noua de la sfîrșitul epocii bronzului, a cărei interpretare arheologică și istorică, într-un context larg, a constituit o adevărată cotitură în istoriografia problemei respective. De altfel, studiile sale cu privire la această cultură, care pe drept cuvînt pot fi considerate de referință, l-au consacrat pe plan național și internațional, ca pe unul din cei mai buni cunoscători ai sfîrșitului epocii bronzului din spațiul carpato-dunăreano-pontic. În această privință, cunoașterea profundă a materialelor arheologice din zonele nord-vest-pontică și carpato-dunăreană l-a condus, cu începere din 1964, cînd i-a apărut studiul său exhaustiv privind cultura Noua, la concluzii istorice revelatoare, care l-au impus în lumea științifică, fiind apreciat ca unul din cei mai buni cercetători în acest domeniu.

În continuare, în ultimele două decenii de viață s-a dedicat în întregime, cu toată energia, pasiunea și competența, cercetării cetăților geto-dacice din secolele VI—III î.e.n. din Moldova, efectuînd săpături de mare amploare la Stîncești (jud. Botoșani), Cotnari (jud. Iași) Cîndești și Mănăstioara-Fitionești (jud. Vrancea), precum și de mai mică întindere la Moșca (jud. Iași), acelea de la Cîndești și Mănăstioara-Fitionești în colaborare cu soția sa Marilena Florescu. Pentru prima dată, prin cercetările lui Adrian C. Florescu, s-au investigat în mod științific asemenea obiective la est de Carpați, reușindu-se, cu multe strădani, care i au zdrucinat sănătatea, să se conserve mulți ani, cu mijloace ingenioase realizate de el și devotații săi lucrători de la Cotnari, o parte din întăriturile dacice din sec. IV î.e.n. de pe înălțimea Cătălina, complex care recent, cu sprijinul autorităților locale, județene și centrale a fost inclus într-o rezervație arheologică modernă, ca și mormîntul princiar dacic de la Cucuteni, cercetat și conservat de colegul său lector Marin Dinu, ambele fiind înglobate în circuitul turistic al județului Iași.

Rezervația arheologică de la Cotnari și lucrările științifice întocmite de Adrian C. Florescu cu privire la sistemul de fortificație al acestei cetăți geto-dacice vor trebui valorificate în continuare, muzeistic și științific, cu toată grija, cinstind și pe această cale memoria aceluia, care nu a precupețit nici un efort, pînă la dispariția sa din viață, pentru cercetarea și conservarea importantelor vestigii geto-dacice de la Cotnari. În această privință, conducerea Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, în amintirea valorosului arheolog Adrian C. Florescu, va trebui să aibă în permanență în vedere obiectivul geto-dacic de la Cotnari, ca osteneala lui fără de prihană să nu fi fost zadarnică.

Paralel cu activitatea de teren, studiile sale cu privire la topoarele de silix eneolitice, sistemele de fortificație ale așezărilor culturii Cucuteni și geto-dacice, diadema din foiță de aur și cu pietre semiprețioase din sec. V e.n. de la Buhăeni (jud. Iași) și altele se disting prin temeinicia argumentării, probitate și valoarea științifică a interpretărilor.

Aceleași calități le-au prezentat și cele peste 100 comunicări susținute cu prilejul diferitelor congrese, simpozioane și sesiuni științifice, organizate de muzeele din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Institutul de Arheologie din București, institutele de istorie și arheologie din Iași și Cluj-Napoca și alte instituții de cultură și învățămînt din țara noastră. De asemenea, au fost foarte bine apreciate ale așezărilor culturii Cucuteni și geto-dacice, diadema din foiță de aur și cu pietre semiprețioase din sec. V e.n. de la Buhăeni (jud. Iași) și altele se disting prin temeinicia argumentării, probitate și valoarea științifică a interpretărilor.

Aceleași calități le-au prezentat și cele peste 100 comunicări susținute cu prilejul diferitelor congrese, simpozioane și sesiuni științifice, organizate de muzeele din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Institutul de Arheologie din București, institutele de istorie și arheologie din Iași și Cluj-Napoca și alte instituții de cultură și învățămînt din țara noastră. De asemenea, au fost foarte bine apreciate ale așezărilor culturii Cucuteni și geto-dacice, diadema din foiță de aur și cu pietre semiprețioase din sec. V e.n. de la Buhăeni (jud. Iași) și altele se disting prin temeinicia argumentării, probitate și valoarea științifică a interpretărilor.

Paralel cu activitatea de cercetare științifică și didactică, aceasta din urmă desfășurată ca practicant și apoi în calitate de invitat al Facultății de Istorie și Filosofie din Iași, cercetătorul Adrian C. Florescu s-a remarcat printr-o susținută muncă în domeniul muzeografiei. În această privință, este de menționat contribuția sa, alături de alți colaboratori, la întocmirea tematicii și organizarea expo-

ziției de bază și a depozitului Muzeului de Istorie a Moldovei, precum și grija deosebită pentru evidența materialelor arheologice.

În ceea ce privește activitatea redacțională, în calitate de secretar de redacție la „Arheologia Moldovei”, au apărut, sub îngrijirea sa, șapte volume ale acestei publicații, bine apreciate în țară și peste hotare.

În toată activitatea sa, desfășurată peste 35 de ani, cercetătorul științific principal A. C. Florescu a fost înconjurat cu dragoste și stimă de toți cei cu care a venit în contact.

Munca sa științifică, plină de abnegație și cu rezultate deosebit de prețioase a contribuit la sporirea prestigiului Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” din Iași, urmînd să se valorifice prin tipărire lucrările monografice personale lăsate sau la care a colaborat de-a lungul anilor acest eminent cercetător.

Mircea Petrescu-Dîmbovița

LISTA LUCRĂRILOR

1. Șantierul arheologic Trușești (Movila din șesul Jijiei ; săpături, 1953), în SCIV, V, 1-2, 1954, p. 59-63.
2. Cîteva noi descoperiri arheologice în depresiunea Jijiei, în AȘU, Iași, I, 1955, 1-2, p. 51-62.
3. Șantierul arheologic Trușești (Movila din șesul Jijiei ; Dancu. Săpăturile din 1954), în SCIV, VI, 1-2, 1955, p. 176-177.
4. Toporul de aramă cu două tășuri în cruce de la Florești (r. Vaslui r. Iași), în SCIV, VI, 1955, 3-4, p. 435-440.
5. Șantierul arheologic Trușești (campania de săpături din 1955), în Materiale, III, 1957, p. 203-218.
6. Șantierul arheologic Trușești (campania de săpături din 1956), în Materiale, V, 1959, 175-183.
7. Săpăturile de salvare de la Andrieșeni (campania din 1956), în Materiale, V, 1959, p. 329-337.
8. К вопросу о кремневых топорах в Молдове, în Dacia, NS, III, 1959, p. 79-192.
9. Săpăturile de la Andrieșeni (campania 1957) în Materiale, VI, 1960, p. 117-126.
10. Șantierul arheologic Trușești (campania de săpături din 1957), în Materiale, VI, 1960, p. 117-155, 3 fig și 1 pl. (în colaborare).
11. Șantierul arheologic Bicăz (reg. Bacău), în Materiale, VI, 1960, p. 57-88 (în colaborare).
12. Depozitul de unelte de caracter neolitic de la Valea Adîncă (com. Uricani, reg. Iași), în OmD, București, 1960, p. 215-224.
13. Diadema iz zolotej epochi pereselenija narodov, naidenâta v Buhdeni, în Dacia, NS, IV, 1960, p. 561-568.
14. Sondajul de la Gfrecuți (r. Vaslui, reg. Iași), în Materiale, VI, 1960, p. 224-230 (în colaborare).
15. Șantierul arheologic Trușești (campania de săpături din 1958), în Materiale, VII, 1961, p. 79-89, 10 fig. (în colaborare).
16. Șantierul arheologic Trușești (campania de săpături din 1959), în Materiale, VIII, 1962, p. 227-234.
17. Contribuții la cunoașterea culturii Noua, în ArhMold, II-III, 1964, p. 143-217.
18. Des éléments est-européens sur le territoire de la R. P. Roumanie à la fin de l'Age du Bronze, în Atti del VI Congresso Internazionale delle Scienze preistoriche e protoistoriche, Roma, 1964, p. 438-446.
19. Cetățile traco-getice din sec. VI-III î.e.n. de la Stîncești-Botoșani (Rezultatele campaniilor de săpături din 1960-1964), în RevMuz, NS, 1-11, 1965, p. 70-92.
20. Așezarea din epoca bronzului de la Gîrbovăț (r. Tecuci, reg. Galați), în Danubius, I, 1966, p. 68-81.
21. Observații asupra sistemului de fortificare al așezărilor cucuteniene din Moldova, în ArhMold, IV, 1966, p. 23-38.
22. O nouă descoperire unică pe teritoriul Moldovei, în OmC, București, 1966, p. 427-439.
23. Sur les problèmes du bronze tardif de l'espace carpato-danubien et nord-ouest pontique, în Dacia, NS, XI, 1967, p. 59-95.
24. Cetatea traco-getică din a doua jumătate a mil. I î.e.n. de la Moșna, în SCIV, XIX, 1, 1968, p. 128-136.
25. Așezarea Noua-II de la Piatra Neamț - „Steagul Roșu” (Cîrșitei), în MemAntiq, I, 1969, p. 83-93.
26. Befestigungsanlagen der spätneolithischen Siedlungen in Donaukarpatenraum, în Studijné Zvesti Arch. Ustavu Slovenskej Akad. Vied, 17, Nitra, 1969, p. 111-126.
27. Complexul fortificat traco-getic de la Stîncești-Botoșani (Date preliminare asupra săpăturilor efectuate în perioada 1965-1967), în StMat Suceava, I, 1969, p. 9-21.
28. Cetăți hallstattiene, recent descoperite în zona de N-E a Moldovei centrale, în Carpica, IV, 1971, p. 129-133.
29. Le problème des établissements fortifiés hallstattiens tardifs de la zone orientale de la Roumanie, în Actes du VII-e Congrès International des Sciences Pré- et Protohistoriques, II, Prague, 1971, p. 884-888.
30. Unele considerații asupra cetăților traco-getice (hallstattiene) din mileniul I î.e.n. pe teritoriul Moldovei, în CercetIst, II, 1972, p. 103-120.
31. Sur le problème des sites fortifiés chez les Thraces nord-danubiens au cours du I-er millénaire av. n.è., în Résumé des Rapports et communications „II-e Congrès International de Thracologie”, București, 1976, p. 59-60.
32. Aspecte ale civilizației traco-getice în mileniul I î.e.n. în Moldova, în Transilvania, IX, 6, 1980, p. 26-29.
33. Contribuții la cunoașterea sistemului de fortificație al cetăților traco-getice din Moldova, în BCMI, 1981, p. 35-41.
34. Observații cu privire la sistemul de fortificații al stațiunii de la Mînuștioara-Filionești, în Materiale, Brașov, 1983, p. 124-131 (în colaborare).
35. Cercetările arheologice de la Cîndești-Coasta Banului, com. Dumbrăveni, jud. Vrancea (1976-1980), în Materiale, Brașov, 1983, p. 112-123 (în colaborare).
36. Aspecte ale civilizației traco-getice în zona de curbură a Carpaților răsăriteni, în Studia antiqua et archaeologica, Iași, 1983, p. 72-93.

GRIGORE FOIT

(1917—1987)

În ziua de 10 mai 1987, obștea muzeografilor din domeniul istoriei s-a despărțit pentru totdeauna de Grigore Foit, binecunoscut muzeograf, arheolog și numismat, pasionat și entuziast cercetător al trecutului îndepărtat al frumoaselor sale meleaguri bucovinene.

Născut la 14 noiembrie 1917 în satul Plăvălari, com. Udești, jud. Suceava, Grigore Foit a urmat între anii 1928—1936 cursurile Liceului „Ștefan cel Mare” din Suceava, iar între anii 1936—1940 pe cele ale Facultății de Litere și Filozofie a Universității din Cernăuți, luându-și la sfârșitul lor licența în limbile clasice și istorie antică. După practica pedagogică efectuată la Liceul „Aron Pumnul” din Cernăuți și-a susținut în 1943 examenul de capacitate în învățămînt cu specialitatea în limbi clasice.

După satisfacerea stagiului militar, între anii 1944—1945 a funcționat ca profesor suplinitor asistent la Liceul „Mihai Viteazul” din București. În toamna anului 1945 a fost numit profesor de latină-elină la Liceul „Ștefan cel Mare” din Suceava, ulterior anului 1948 predind și lecții de limba română, filozofie, istorie, cultura greco-romană.

În toamna anului 1950 a fost numit în funcția de director al Muzeului de istorie din Suceava, unde a funcționat neîntrerupt pînă la pensionarea sa în 1975.

Între anii 1962—1967 a fost încadrat ca muzeograf principal, șef de secție, la același muzeu.

Tot din anul 1962 a funcționat, cu un număr de ore, ca profesor de limba latină la Liceul „Ștefan cel Mare” din Suceava și ca lector universitar la Institutul Pedagogic de 3 ani din acest oraș, predind cursuri de limbă latină și de istorie universală. Concomitent, a activat și ca profesor de istoria artelor plastice la școala Populară de artă din localitate.

Ca director al Muzeului de istorie din Suceava, timp de aproape două decenii, Grigore Foit a depus o susținută activitate pe tărîm organizatoric, străduindu-se să facă din instituția pe care o conducea, nu numai depozitarul unor valori ale istoriei și culturii noastre naționale, ci și un lăcaș de cercetare științifică cu rosturi tot mai însemnate în deslușirea tainelor trecutului nostru multimilenar.

Pe lângă activitatea muzeistică și didactică, Grigore Foit și-a consacrat o importantă parte din munca sa cercetării științifice, abordînd și studiînd diverse și importante aspecte din domeniul numismaticei și arheologiei, precum și al evului mediu și istoriei artei.

În cadrul acestor preocupări a participat activ la efectuarea unor importante săpături arheologice cum au fost cele întreprinse în fosta capitală a Moldovei, Suceava, la Botoșana, Scheia, Vlăsinești etc. desfășurînd, în același timp și unele cercetări arheologice de suprafață pe teritoriul județului Suceava în scopul îmbogățirii repertoriului arheologic al zonei respective.

O parte din rezultatele cercetărilor sale au fost valorificate prin publicarea lor în reviste de specialitate, prin aceasta aducîndu-și o prețioasă contribuție la clarificarea unor interesante aspecte, mai ales din domeniul numismaticei și muzeisticii.

Concomitent, a elaborat și publicat câteva ghiduri ale Muzeului din Suceava și a întocmit, pentru uzul studenților și elevilor, cursul de gramatică a limbii latine, istoria literaturii române și istoria artelor plastice.

Paralel cu propria sa activitate publicistică el s-a străduit, în calitate pe care o avea să asigure apariția unor publicații ale Muzeului de istorie din Suceava.

O susținută muncă a depus Grigore Foiț și pe linia activității de culturalizare, participând la numeroase brigăzi științifice, aducându-și o prețioasă contribuție și la organizarea unor expoziții muzeale permanente, temporare sau itinerante, susținând totodată conferințe de popularizare a istoriei locale și românești.

Între anii 1953—1954 a inițiat înființarea primei comisii de reorganizare a muzeelor din fosta regiune Suceava, obținând o serie de rezultate, unanim apreciate.

Membru al P.C.R., din anul 1946, Grigore Foiț a activat neobosit și pe linie politică cu un înalt simț de răspundere, achitându-se întotdeauna exemplar de sarcinile ce i-au fost încredințate. Meritele sale i-au fost răsplătite de-a lungul anilor prin acordarea unor distincții, de către organele de stat centrale.

Temeinicile sale cunoștințe însușite încă de pe băncile liceului și universității, sporite în decursul anilor de activitate, capacitatea sa de a aborda cu acurie problemele studiate i-au evidențiat pe deplin experiența și competența, impunându-l ca pe un excelent muzeograf și merituos cercetător, mai ales în domeniul numismaticii, unde Grigore Foiț s-a distins ca un apreciat specialist.

Deși era suferind de mai mulți ani de o grea și necruțătoare boală, Grigore Foiț nu a prețuit, până în ultima clipă a vieții sale, să desfășoare o susținută muncă de cercetare a trecutului nostru istoric, năzuind să limpezească multe din problemele pe care le studia, animat continuu de pasiunea de a cunoaște și înțelege exact ansamblul și desfășurarea unor evenimente istorice și culturale.

Manuscrisele sale, care urmau să fie definitivare pentru tipar privind interesante aspecte ale dezvoltării istorice a orașului sau ale ținutului Sucevei, a monumentelor istorice și culturale, din regiunea respectivă a circulației monetare medievale din Bucovina și altele sînt o mărturie clocventă a preocupărilor sale, a pasiunii și interesului cu care s-a aplecat permanent asupra cercetării meleagurilor natale, până în ultimul moment din preajma prematurului său sfîrșit. De aceea, trecerea sa în neființă constituie o grea și dureroasă pierdere pentru întreaga obște a muzeografilor din Moldova, regretul de a fi dispărut pentru totdeauna un om cu o temeinică cultură, cu o îndelungată și bogată experiență, care ar mai fi putut aduce încă noi și valoroase contribuții.

Muzeografului, cercetătorului și omului Grigore Foiț, de o nedesmințită modestie, de o exemplară cinste și omnie, animat întotdeauna de dragoste pentru profesia aleasă și nobila ei menire, îi aducem și pe această cale prinosul nostru de recunoștință pentru tot ce s-a străduit să realizeze spre binele semenilor săi.

Dan Gh. Teodor

LISTA SELECTIVĂ A LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE

1. *Celatea de scaun a Sucevei — ghid turistic*, București, 1958.
  2. *Muzeul Sucevei — ghid*, Suceava, 1959 (în colaborare cu M. Nicorescu, I. Nemeș și R. Calancea).
  3. *Un tezaur monetar din secolele XV—XVIII descoperit la Suceava*, în SCN III, București, 1960.
  4. *Depozitul de obiecte de bronz de la Ilșeni (raion Botoșani, reg. Suceava)*, în ArchMold, II—III, 1964.
  5. *Noi tezauru monedare medievale descoperite în regiunea Suceava*, Suceava, 1967.
  6. *Un tezaur de monede moldovenești din prima jumătate a secolului al XV-lea, descoperit la Suceava*, în ArchMold, V, 1967 (în colaborare cu O. Iliescu).
  7. *Așezarea dacică de la Siliștea Scheii (sec. II—III e.n.)*, în Studii și materiale, I, Suceava, 1969.
  8. *Mormintele sarmatice de la Vlăsinești*, în SCIV, 121, 1970, 4.
  9. *Suceava — mic îndreptar turistic*, Ed. Stadion, București, 1970 (în colaborare cu I. Paranici).
  10. *Șantierul arheologic Suceava—Siliștea Scheii*, în Materiale, IX, 1970.
  11. *Ciprian Porumbescu — confesiuni autobiografice*, în Ciprian Porumbescu — Documente și mărturii, Suceava, 1971.
  12. *Tezaurul de obiecte și monede feudale descoperite la Păun, comuna Mihăldășani (județul Botoșani)*, în ArchMold, în VII, 1972 (în colaborare cu Eug. Neamțu).
  13. *Cimitirul de incinerare dacic din secolele II—III e.n. de la Suceava în Studii și materiale — Suceava, III, 1973.*
  14. *Două morminte ale culturii amforilor sferice descoperite la Suceava în același volum.*
  15. *Succese ale cercetării numismatice pe teritoriul județului Suceava în anii puterii populare*, în același volum (în colaborare cu Al. Artimon).
  16. *Două inscripții medievale inedite descoperite în vechea capitală a Moldovei, Suceava*, în același volum (în colaborare cu Șt. Olteanu).
  17. *Un tezaur de denari din secolul al XV-lea la Suceava*, în SCN, 7, 1980.
  18. *Tezauru monedare razește (inedite)*, în Studii și materiale Suceava, VI—VII, 1979—1980.
  19. *Un documentarist al penclului — Franz Xaver Knauff*, în același volum.
- LUCRĂRI ÎN MANUSCRIS
20. *Repertoriul monumentelor de cultură, al monumentelor naturii și muzeelor din regiunea Suceava* (50 p.).
  21. *Contribuția muzeului județean la îndrumarea organizării și activității muzeelor școlare* (50 pag. + 1 hartă).
  22. *Suceava — centru de interes major pentru numismatică medievală a Moldovei* (65 pag.).